

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cismădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Cu 1-a Octombrie v. 1886

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Prețurile abonamentului sunt însemnate în capul foii.

Abonamentele se fac cu multă lesnire atât în Monarhie cât și în România prin mandate postale (*Posta-utalvány — Post-Anweisung.*)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonați sunt rugați a ne comunica eventual prelungă localitatea, unde se află, și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fâșiile, în cari li s'a trimis diarul până acum.

Administrațiunea diarului

„Tribuna“.

Sibiu, 25 Septembrie st. v.

Generalul Kaulbars ține, ca ofițerii trași în judecată pentru fapta resturnării supremului lor comandant să fie puși în libertate, ear' alegerea de Domn să se mai amâne, pentru-ca acești ofițeri puși în libertate să aibă timp de a lucra pentru alegerea candidatului agreat de Rusia.

Aceasta dovedește, că astăzi spiritele sunt în Bulgaria dispuse contra Rusiei și că generalul Kaulbars e pe deplin convins, că Rusia nu va reuși cu candidatul ei, dacă alegerile se vor face în curând. Îi trebuie generalului timp, ca să adimenească, să cumpere cu bani și cu promisiuni, să intimideze prin amenințări, într'un cuvânt, să-i moaie pe Bulgarii îndărătniciți.

Ear' guvernul și regența nu vor să-i acorde acest timp, nici să pună în libertate pe ofițerii trași în judecată.

Aceasta dovedește, că Bulgarii nu au nici ei înșiși destulă încredere în sine și

se tem, că nu vor fi destul de statornici în hotărârile lor, că va intra demoralizarea în rândurile lor, dacă nu vor alege acum, cât mai curând.

Și cu toate aceste dicem și acum ceea-ce am spus sunt acum câteva zile: dacă sunt oameni chibzuți, actualii guvernatori ai Bulgariei vor ceda stăruințelor Rusiei. Ear' dacă sunt oameni chibzuți și nu cedează, ei au cuvinte puternice de a nu ceda; ori sunt puși la cale de vre-o altă putere ori voiesc din adins să provoace un conflict cu Rusia.

De aceea considerăm că bună scirea, că guvernul bulgar a declarat, că este gata să mai amâne alegerea, dacă puterile signatare o doresc aceasta. Poate că nu e exactă scirea aceasta; poate că guvernul bulgar nu a făcut încă declarațiunea aceasta: nu e cu toate aceste mai puțin adevărat, că aceasta e atitudinea corectă a guvernului bulgar. În sensul învoielilor internaționale Poarta otomană are oare-care drept de a interveni în Bulgaria, eară puterile, care au signat tratatul din Berlin, sunt oare-cum protecoarele Bulgariei: Rusia ea singură nu are nici dreptul de a interveni, ci pozițiunea de protector față cu Bulgaria. Dacă voiesc dar' să obțină ceva dela guvernul bulgar, Rusia nu are decât să se adreseze la puterile europene, — și Bulgaria e gata să facă ceea-ce 'i-se exprimă ca dorință a Europei, recunoască autoritatea Europei.

Rămâne acum întrebarea: Ce vor răspunde cabinetele europene, dacă li se va pune această întrebare?

Pe cât cunoaștem noi spiritul ce predominesce în cercurile diplomatice, nu ne mai îndoiim, că ele ori vor observa o atitudine rezervată, ori îi vor sfătui pe Bulgari să cedeze.

Și Bulgarii vor ceda, nu însă în fața generalului Kaulbars, ci în fața Europei. Și n'are să le fie rușine de această retragere: dacă nu îi este rușine Europei, de ce să le fie rușine lor?

E însă foarte grea încercarea, la care se pune poporul bulgar prin această aminare.

Se pune prin ea întrebarea: sunt ori nu Bulgarii vrednici de independență, la care aspiră? au ori nu virtuțile cetățenesci, care se cer pentru consolidarea unui stat? poate ori nu societatea europeană să pună temei pe dinșii?

Dacă alegerea se va amâna și Rusia în ciuda tuturor opintirilor generalului Kaulbars și a celorlalți agenți ai ei nu va pute să-i moaie pe Bulgari, să-i demoralizeze și să-i dispună a se pleca la voința ei, atunci pentru toți oamenii serioși este dovedit, că poporul bulgar este un element de ordine și un prețios factor pentru menținerea echilibrului în Peninsula-Balcică, — atunci Bulgarii fac de prisos ori-și-ce dominațiune străină în partea locului, și ori-și-cât s'ar opinti, Rusia nu va pute să le strice nimic, nu poate, — dar' suntem convinși, că nici nu va voi.

Dacă însă Bulgarii, scăpați abia de curând de sub jugul demoralizator al Turcilor, înapoiți în cultură și în genere oameni fără destulă independență materială, nu vor dovedi destulă virtute civică, atunci nu numai pentru dușmanii, ci chiar și pentru amicii lor ese învederat la iveală, că ei trebuie puși sub *oare-care epitropie*, și întrebarea e numai, *cine să fie epitropul?*

Ear' la această întrebare nu va răspunde Rusia ea de capul ei, ci Europa, care fără îndoială va chibzu lucrurile astfel, ca Bulgarii să poată ajunge la independență, pe care 'și-o doresc, după- ce vor fi ajuns la maturitatea politică, ce ați le lipsesce, — dacă le va fi lipsind.

Judecând astfel asupra celor ce se petrec în Bulgaria, credem că cel puțin deocamdată nu se vor produce conflicte mai acute.

Și se poate, ca generalul Kaulbars să nu facă treaba Rusiei prin demersurile lui prea de tot energice.

Din fostul al II-lea regiment român de graniță.

IV.

Credem, că în memoria Românilor de astăzi, din fosta graniță militară, le este adânc săpată în inimă acea vreme, în care legiunea a II română avea să se lupte de o parte cu ofițerii străini obiceiurilor românesce, ear' de altă parte cu greaua disciplină militară și mai mult încă, cu necurmatele marșuri și dîlnicile lupte mai cu seamă pe timpul marelui revoluțiuni franceze. Dacă grănițierilor de atunci nu li-ar fi stat la inimă bunăstarea și înflorirea ținutului din graniță și mai mult încă, dacă nu ar fi cugetat la mai buna soartă a urmașilor lor, desigur atunci dinșii nu s'ar fi lăsat la atâte și atâte șicane, ci urmau pilda martirului Todoran și a soților lui. Dar' nu! dinșii au suferit, — ca noi, urmașii lor, laudându-ne cu trecutul lor cel plin de glorie, să le urmăim gloriei și să ne oțelim în suferințe.

Din gloria lor a răsărit gloria de astăzi a urmașilor lor. În locul armelor omoritoare, următorii au primit scoala și cartea românească plină de învățătură. La întreținerea scoalelor, grănițerii încă din cele mai vechi timpuri au asudat și au cugetat foarte mult.

Oare nu ar fi timpul, ca grănițerii, cugetând puțin cu sânge rece și conform însemnătății cauzei lor, care este o cauză comună românească, să eaze din apatia, în care se află, și punând existența scoalelor și a fondurilor confesionale mai presus de orice interes dîlnic, să dovedească nu regimului, nu diplomației, ci lumii, — că ceea-ce e a lor, a lor va fi pentru totdeauna?

Și pentru-ce să gândească grănițerii acestea?

Ca să poți ave scoale și învățători buni, trebuie ca să aibi și bani, și având bani, trebuie să aibi și o administrație corespunzătoare.

Comunele grănițeresce au posedat și posed toate cele enumerate. Li-a lipsit însă ceea-ce lipsesce cam în genere poporului nostru. Li-a lipsit *abnegațiunea*!! Li-a lipsit abnegațiunea în trecut, și le lipsesce și astăzi. Și are să se scie, că abnegațiunea este o rubrică foarte mare în existența unui popor. Dacă nu vom

Foița „Tribunei“.

Episod

din luptele trupelor c. r. în anul 1881—82 în Hertegovina și Bosnia cu privire la despărțimintele române.

(Urmare și fine.)

Lupta la Krivosja-superioară.

La 16 Martie a plecat o patrulă dela postul înaintat la „Krivosja-superioară“, — ca să aducă din satul, care era la poalele muntelui apă. Sosind în comuna numită, a fost surprinsă patrula prin o ceată de insurgenți, la care ocaziune infanteristul Ianculescu cădă mort. Ceialalți prelungă toată mulțimea insurgenților nu voiau să lase trupul tovarășului lor în mâinile sâlbaticilor, și s'au retras după o casă în apropiere și au apărut prin focul lor mai mult de o oară corpul lui, până-ce a sosit o companie cu 2 tunuri, cari după o luptă scurtă, — în care se aprinse satul, — alungară ceata de insurgenți, și scăpară patrula și corpul tovarășului.

Bravii Români, cari cu mult eroism au dat astfel dovadă despre ideile lor de tovarășie, sunt următorii: infanteristii Vasile Matica, Trăilă Dumbrava, Mundria Bolosin și Ianco Basesco dela a 11-a companie.

Pot servi de exemplu tuturor!

Expedițiunea pe Macia-planina.

La 3 Aprilie a fost al 3-lea batalion întreg trimis la recunoașterea muntelui Macia-planina.

După o scurtă luptă, care s'a decis prin conducerea exactă a subcomandanților, între cari

căpitanul Strojescu și supralocotenentul Banda, prin ocuparea grabnică a unei pozițiuni favoroase, de unde li-au succedat la cauza insurgenților mari pierderi, locotenentul Stojanel, — ca și altădată, — și la ocaziunea aceasta, a excelat.

Expedițiunea preste Vrh-Sanik către granița Muntenegrului.

La 17 Aprilie a plecat al 3-lea batalion la Grkovac, de unde în ziua următoare la 4 oare dimineața a început înaintarea către muntele Sanik, unde a sosit după respingerea insurgenților la 8 oare 30 minute dimineața.

Până-ce 2 companii dela al 10-lea batalion de vânători împărătesci țineau ocupat muntele numit, a plecat batalionul român către granița Muntenegrului.

Coborîrea de pe Vhr-Sanik a fost, în privința multor greutăți de teren, una dintre cele mai grele întreprinderi, care a avut batalionul acesta, și s'a cerut multă grijă din partea comandantilor, ear' sudori dela toți în genere.

Apropiându-se antepatrula către graniță, au început insurgenții, — cari erau pe pământ muntenegrean, — focul în contra trupei, din care cauză comandantul batalionului ordonă resfirarea spre luptă. Spre respingerea cetei de insurgenți, care venia decătră Mali-Pistet, se comandă un despărțământ dela a 9-a companie, care aflând o pozițiune bună, cauză multă daună insurgenților. În momentul acesta înscințează locotenent-adjutantul Stojanel, că aripa dreaptă e amenințată de o ceată de insurgenți. După recunoașterea terenului conduce numitul locotenent însuși, o jum-

tate de companie în o pozițiune atât de bună, încât aripa aceasta nu numai în lupta momentană era complet acoperită, ci și preste noaptea următoare a fost pe deplin scutită, și trupa obosită, care a rămas sub cerul liber, a putut odihni cu siguranță.

La expedițiunea aceasta au excelat supralocotenentul Banda și locotenentul Stojanel, sergentul Terian și Surulesco, caporalul Lazarel și Petcoviciu, infanteristii Marian, Vapian, Petroviciu și Negeria dela a 9-a companie. Caporalul Ciucurița dela a 11-a companie, sergentul-major Andrei Malincian, caporalul Sperlea și infanteristul Cosoc dela a 12-a companie.

Dela acest batalion brav au fost următorii decorați: căpitanul Trăilă Strojescu prin prea înalta laudă și recunoștință, sergentul Pavel Milla, seutitul Andrei Cernesco, infanteristii: Toma Stepanesco, Martin Peternica, George Ciurgo, George Cusma, Nicolae Urderian și Dănilă Liuba cu „medalia de argint pentru bravură cl. II.“

Episodul regimentului c. r. Archiducele Heinrich Nr. 51.

Insurgenții, cari cu tot prețul voiau să ocupe satul Trnovo, provocară garnisoana mică de 100 feciori, a preda locul, care provocare refuzându-se, amenințară, că vor veni în ziua următoare și vor prăpădi tot ce vor afla înaintea lor.

În seara aceea încă, la 9 oare sosi maiorul cav. de Descovich cu al 3-lea batalion al regimentului spre ajutorința garnisoanei.

În cealaltă dimineață la 8 $\frac{1}{2}$ oare surprin-

seră insurgenții anteposturile garnisoanei, cari erau la apus dela Trnovo postate, năvălind cu cete mari asupra lor. Pe locurile cuprinse se resfirară în o liniă lungă, și începură focul în contra garnisoanei alarmate. Strigări de „Alarm“, signale și comădi se auiau în sat, o fugă grabnică în toate părțile, și în scurt timp stă batalionul în rânduri. Nici o vorbă nu se mai auia; toți soldații așteptau cu atențiune ordinul, care îl va da comandantul.

Insurgenții, la număr de vre-o 1400, s'au concentrat toți din ținuturile insurgate ale Treseaviței și din Zagorje; ei aveau prelungă avantajul de număr, și pozițiuni domnitoare. O situațiune critică, din care numai o faptă extraordinară, energică, poate să-i scape!

Comandantul sciind, că se poate încrede în soldații de sub comanda lui, se decise a forța pozițiunea inamicului cu ori-ce preț.

O comandă, și despărțimintele, fără vorbă și în ordine exemplară, plecară către o dălmă, a cărei pozițiune trebuia să decidă lupta.

În locul cel mai înverșunat al insurgenților se suiau bravii noștri ficioi către culmea dată de direcțiune, și la 9 oare a. m. li-a și succedat a gonii ceata postată și a ocupa însuși vârful numit. Încă o oară a decurs lupta cu cetele insurgenților, cari în fine fură, prin un foc bine nimerit, constrinși a părăsi toate pozițiunile lor.

În fugă grabnică se retraseră cetele lor earăși către Treseavița, de unde au venit. Amară fu înșelarea, după iluziunile sanguinice, cari le-au avut la plecarea spre Trnovo!

pune stavilă actualelor împregiurări ori-și unde numai vom pute și încă onestitatea și autoritatea legilor ne vor concede, atunci vedând cu ochii ni se răpesc cele mai sfinte și mai avitice drepturi.

Și că Românii din fosta graniță li se răpesc pe o cale ne mai pomenită drepturile garantate și aprobate decâtă Maiestatea Sa, vedem și încă mai bine vom vedea de acum înainte.

Începutul s'a făcut prin ruptura fondului scolastic de fondul central. Ambe aceste fonduri se administră până la venirea comisarului regesc din partea comitetului grănițesc, respective din partea comisiei administratoare, prin oameni probați și pricepuți în ale finanțelor. Comisarul însă a dispus, ca fondul scolastic confesional să se despartă de cel central făcând din AB, A și B.

Dar' oare cu ce intențiune?

Amendouă confesiunile românesce din părțile Năsăudene sunt interesate și aparțin fondurilor scolastice. Comisarul în unicul cas acesta, a recunoscut instrumentul fundațional și totodată autoritatea supremă bisericească a respectivei confesiuni. A lăsat așadar, ca consistorul de Gherla și Sibiu să dispună după bunul lor plac asupra acestui fond scolastic. Excelența Sa Metropolitul de Sibiu s'a și folosit de puterea, ce firește, i-o dete comisarul și a lăsat a i-se transpune administrarea fondului scolastic aparținător comunelor gr.-or. de pe Valea-Borgoului — sub propria autoritate. Ilustritatea Sa Episcopul Gherlei a numit — dintre oamenilor recomandați — o comisiune cu reședință în Năsăud și sub presiunea Rds. Domn Vicariu, carea să administreze până la alte dispozițiuni fondul scolastic gr.-cat. Comisiunea, ce e drept, și-a început activitatea sa, se înțelege, conform ordinilor comisarului și încâtva a consistorului episcopesc.

Borgoanii, cari și până aici erau tot în neliniște și ceartă cu comitetul și comisiunea administratoare, ceea-ce de atâta timp doriră — au și căpătat. E trecut! Rățecirea a doua a fost mai mare ca cea dintâi. Administrarea fondului scolastic gr.-or. nu o primește în mână proprie, ci trece în mâni străine. Se înțelege au protestat, protestează și vor protesta față cu capul bisericesc, care cu o tactică puțin, ba de tot nepolitică s'a și folosit de puterea ce avut-o și până acum — nu însă în actuala formă.

Să continuăm.

Excelența Sa, se poate că a primit semn de sus, ca să facă acest pas.* A primit semnul, și scim pentru-ce!? Ca mai de timpuriu sau mai târziu să capete alt semn, ca să transpună administrarea fondului scolastic în mâinile inspectorului de scoale, sau poate în ale ministrului de culte. Odată făcut acest început cu fondul scolastic gr.-or., poimâne vine rândul fondului scolastic gr.-cat.

Și ce se va întâmpla atunci?

Inspectorul de scoale va denumi învățători după bunul lui plac; scoalele confesionale vor cădea; scoalele comunale se vor ridica și vor înflori;

învățătorii necualificați deajuns în studiul limbei maghiare dați de o parte, și înlocuiți cu oameni aduși din largă lume.

Un pas acesta spre straformarea scoalelor confesionale în scoale de stat.

Înririrea scoalelor de stat, urmează de sine. Trebuie să ținem, ba să accentuăm, cumcă stăm rău, ba foarte rău.

Și cumcă stăm rău, vedem și trebuie să vadă grănițerii, ba chiar să o și simțăm.

E trecut; contra forței nu poți opune forță. A-și apăra însă omul drepturile și existența pe toate căile legale, este de datorința sa. Cel ce lasă a i-se răpi drepturile și a i-se ataca existența, unul ca acela este vrednic de a se șterge din cartea viilor, și mai mult încă, merită a se îngropa de viu.

Chiămarea grănițerilor în aceste împregiurări grele, în care se află, este, nu opunerea brutală, ci opunerea pe căi legale și juste.

Maiestatea Sa Domnitorul nostru trebuie să se informeze despre toată starea lucrurilor din fosta graniță. Grănițerii

trebuie să vadă în Maiestatea Sa pe acel bun Părinte, care le-a garantat existența fondurilor și a averilor grănițeresce.

Încât privește însă existența fondului confesional, are sfânta chiamare atât consistorul episcopesc de Gherla, respective Ilustritatea Sa dl Episcop, și consistorul metropolitan din Sibiu, a fi rezoluți spre apărarea lui, deoarece ce cu apunerea acestui fond, au apus și scoalele confesionale, ear' apunând scoalele confesionale, ce va fi atunci de biserică?

Nu putem dar', decât a trage deosebită atențiune de o parte a consistoriilor, ear' de alta a conducătorilor din fosta graniță asupra acestei împregiurări, deoarece ce de aici depinde înflorirea sau decadența culturală a acestui ținut. Trebuie să se pună stavilă nesațiosului inspector de scoale prin aceea, ca în comunele, unde se simte lipsa de doi sau trei învățători, să se deschidă atâtea clase, câte prescrie legea după numărul copiilor. Odată făcându-se aceasta, scoalele comunale *eo ipso* trebuie să apună și cu ele și . . . intențiunea urdătorului lor.

Ear' atunci, când grănițerii vor fi loviți și în aceste ale lor bune intențiuni, atunci grănițerimea toată are a-și aduce aminte: că dreptul și forța Românilui consistă în: a cere cu buna, a pretinde cu dreptul și în a vindeca cu legea.

Revistă politică.

Sibiu, 25 Septembrie st. v.

Epilogul afacerii Janski are încă să urmeze. Afacerea Komjathy preocupă acum toate cercurile din Ungaria și începe a îmbrăca o formă, ce poate să dea privilegii la cele mai serioase complicațiuni. Dieta țerii voiesce să țină o ședință închisă în această privință, ear' aderenții dlui Komjathy pretind chiar, ca întreaga afacere să se pună la ordinea zilei în ședință publică, dîcînd, că ea privește imunitatea deputaților și nu există nici un motiv, de a o pertracta în ședință închisă. De altă parte patruzeci de membri ai clubului athletic din Budapesta s'au declarat gata, a provoca la duel pe ofițerii, care se vor duela cu dl Komjathy, — și ofițerii de rezervă domiciliați în Budapesta plănuiesc o conferință, în care va avea să se aproabe procederea fostului ofițer și actualului „infanterist” Herbert!

Întru adevăr frumoasă situație în fața evenimentelor, ce amenință tot mai mult pacea europeană.

Asupra pașirii generalului Kaulbars la meetingul din Sofia foile rusesce încă nu s'au pronunțat. Dealtmintrelea așa se vede, că cercurile jurnalistice din Petersburg nu pun multă încredere în misiunea generalului Kaulbars, deoarece ce oficioasa „Novoie Vremia” are astăzi în vedere nereușirea aceleia și se exprimă precum urmează:

„La cas dacă ar fi silită să întrerupă întrebările generalului Kaulbars cu regenții din Sofia, Rusia n'ar pute să se mai înțeleagă cu nimeni asupra viitorului Bulgariei, decât cu însuși suveranul acestei țeri. Fie legăturile vasalice, ce leagă pe Bulgaria de Sultan, cât de slabe, acele totuși există, și Rusia în sfîrșit tot numai singur cu Poarta poate să discute asupra măsurilor, ce trebuie să se iee prin restabilirea unei regulări a stării de lucruri în Bulgaria. Într'un asemenea moment prezența trupelor turcesce la frontierele Bulgariei și în Rumelia-orientală poate să fie de folos.”

Cât privește înarmările turcesce, se comunică din Constantinopol, că Poarta a hotărît formarea unui corp călăreț de Curdi de circa 6000 oameni, mai departe că a efectuit din nou mai multe comande de cai în Ungaria, ear' din Germania se așteaptă alte nouă tunuri Krupp-iane, care vor fi dirijate la frontiera dela Mustafa-pașa. Spre explicarea acestor pregătiri militare în cercurile turcesce se afirmă, că se tratează de o ocupațiune a Rumeliei-orientale pe un timp mai îndelungat.

Din Paris se signalizează, că guvernul francez are de gând să inițieze o conferință europeană, al cărei scop va fi evacuarea Egiptului din partea Englezilor. Deodată cu aceasta se împărțase din Londra, că lordul Churchill a plecat zilele aceste — probabil la Berlin. E posibil, că lordul Churchill voiesce de astădată să prevină pe dl Herbert, care

ar voi să-și marcheze numirea de ambasador în Berlin prin misiunea unei conferințe egiptene. De altă parte însă se poate admite și aceea, că realizându-se idea unei conferințe, nici cestiunea bulgară nu poate sta departe de aceea. Nici nu ne-ar surprinde, dacă guvernul englez ar simți necesitatea, de a împrăscia neîncrederea, cu care în Berlin a fost întîmpinat în ceea-ce privește politica sa orientală.

Correspondență particulară

a „Tribunei”.

Munții-Apuseni, 20 Septembrie 1886.

Aveam multe cuvinte, când mi-am propus să tac și să privesc cu flegma Englezului la spectacolul, ce se petrece ați în țeara poreclită „a libertăților”. Aceasta cu atât mai virtos, cu cât expunerea plîngerilor, nedreptăților și necazurilor de tot soiul are puțin răsunet în urechile oamenilor favorizați de soarte să conducă destinele acestui sorman stat.

Nici acum nu mă puteam decide a bate toaca la urechea surdului, decumva nu aș vedea starea tristă și miseră, în care geme poporul, ce a produs pe un Iancu și un Horea.

Ar trebui, ca omul să fie de stîncă, pentru-ca să nu compătimizească pe acești bieți de oameni, vedîndu-i plutind în atâtea necazuri.

E un fenomen tare trist acela, când într'o țeară nedreptățile și fărâdelegile au străbătut până în coliba cea din urmă, căci ce alta va să dîcă plîngerile țeranilor, de a nu mai pute trăi, dacă va ține tot astfel.

S'au stricat „trebile și orînduilele”, dîc ei în naivitatea lor, „și dacă vrem să mai trăim, atunci sîntem siliți a merge până la Înălțatul Împărat, care nu poate să aibă cunoscînță despre nedreptățile ce ni se fac”. Și o ar face aceasta Muntenii, căci ei sînt rezoluți a întreprinde ori-și-ce, numai să scie, că li s'ar mai ameliora soarta, care de veacuri le-a fost vitregă. Acum ca și înainte de asta cu o sută de ani Muntenii s'ar duce în corpore să ceară dela Burgul din Viena, a cărui devisă este „Justitia Regnorum fundamentum”, dreptate, sînt însă împedecați dela executarea planului lor prin fel de fel de obstacole.

Și pe cine ar prinde mirarea, când ei în butul tuturor obstacolelor într'o bună dimineață ar pleca spre Viena? Trebuie, ca mintea să ne stee în loc, când țeranul comparînd starea de acum cu cea servilă dinainte de 1848, vine și pledează pentru cea din urmă. Aci apoi e de prisos ori-ce comentariu.

Într'atîta s'a înăsprit modul de traiu în Munți, încât Munteanul, care cu atîta foc își iubesc patria și caminul seu, e silit să iee lumea în cap.

Dobrogea este țeara cea nouă, unde Munteanul cugetă că va scăpa de necazurile și asupririle, la care este expus aci acasă la dînsul. Și cum își închipuiesc cineva, ca să mai poată trăi, când îi sînt luate mijloacele cele mai eficiente de subsistență? Dar' să-și întăresc aserțiunea.

Isvorul principal de traiu al Muntenilor îl dă pădurea (munții) și economia de vite. Acum însă pădurile s'au segregat; erariul a luat ce a fost mai bun, și comunelor li-a dat ce a voit. Piresce-te cu domnii! N'a fost însă destul cu atât! Părintescul guvern a aflat de bine a opri și pășunatul din munți. Cu aceasta a dat locuitorilor din părțile aceste lovitura de moarte, căci nefiindu-le permis să-și mîne vitele în munți, acasă nu le pot ține din cauză, că comunele noastre muntene nu dispun de pășunat; ear' locurile sterrile ce le au, abia produc nutrețul necesar pentru a le hrîni preste iarnă. Luându-li-se posibilitatea de a ține vite, nu mai sînt în stare a suporta nici sarcinile publice asupritoare, ceea-ce până acum mai mergea, deoarece ce avînd vite, aveau la cas de nevoe și parale.

Cu meseria sa, înțeleg ciubărîritul și cercurîritul, bietul Muntean prelîngă mari greutăți își poate agonisi pînea de toate zilele, și nu-i mai este iertat a cugeta la alte neajunsuri. Prelîngă aceasta are de a se lupta și aci cu multe greutăți, căci pădurile erariului, — de cele comunale nu amintesc, nefind de nici un preț, — sînt strîns păzite de vigili silvanali, parte mare Unguri și Săcui; se întîmplă, că cineva îndrăznește a intra în aceste locuri fără de concesiune, — care costă parale, ear' aceste în cele mai multe cazuri lipsesc, — atunci face cunoscînță mai întăiu cu patul dela pușca „gornicului.”

Un cas de natura aceasta s'a întîmplat nu demult în Scărișoara, unde un fecior a fost venit în pădure fără de concesiune din partea vigilului, și fiind provocat să-și dea secura, acesta i-a denegat-o, dîcînd: „Domnule! scrie-mă în protocol, dar' secura nu 'ți-o dau, căci îmi

trebuie să trăiesc”. Atunci ce să veți? prietinel nostru Zsiga se înfierbîntă și voiesce să i-o smulgă cu forța, ceea-ce nesuccedîndu-i scoate cuțitul din buzunar, și cu un adevărat curagiu îl înfige în piciorul drept al feciorului. Faptul acesta nu s'a învrednicit din partea șefilor culpabilului nici măcar cu o simplă investigare, ear' feciorul respectiv a păzit patul 8 săptămîni, și cu atîta lucrul s'a isprăvit.

Casul acesta nu e cel dintăiu, nici cel din urmă, toate aceste însă le pune Românul pe răvaș.

Nu e însă destul cu tractarea aceasta că-zăcească, urmează alta și mai neumană.

Prevaricantul se notează, se arată și în fine se condamnă la o amendă în bani, conform daunei cauzate; dacă însă respectivul nu e în stare să solvească suma adesea foarte bagatelă în termin de 8 zile dela publicarea sentinței, atunci se vede procederea turcescă!

Föszolgabírául — alias „Mufti-Pașa” al nostru — numai decât ordonează execuție, și dacă nu merge însuși în persoană, mină pe câte un favorit de al seu, — în cele mai multe cazuri pe Jidano-Boemo-Germanul Stary Robert, patriot patentat, — căruia îi licuidează ca diurn în o asemenea comisie, nici mai mult nici mai puțin, decât modesta sumă de 15, 20 și 25 fl. v. a. după depărtarea comunelor respective, care însă nici una nu este în o depărtare mai mare de 4 oare de centru. Așa încât suma de 1 fl. 70 cr. sau de 13 cr. s'a urcat la suma de 31 fl. și în cazul al doilea 18 fl. Aceste ear' sînt numai două din nenumăratele abuzuri, cari s'au petrecut în Scărișoara și Vidra-medie.

Cum își închipuiesc cineva, că un om, care n'a fost în stare să solvească 1 fl. 70 cr. v. a., va pute să solvească după aceea suma de 31 fl., — nu mi-o pot explica. D-nii noștri însă, sciu să facă și astfel de socoteli. Ce le pasă lor, că vor licita casa și puținul pămînt ce află, nefericind o întreagă familie? Singurul lor scop este să despoae, și pentru a pute executa aceasta, nu cruță nici un mijloc neiertat. Dealtmintrelea cauzele de prevaricațiuni, conform articolului de lege XXXI. din 1879, § 118 nici nu cad în resortul afacerilor pretorelei suprem, ci numai prin abuz și-a arogat acest drept, fiind apriat însărcinată cu afacerea aceasta antistia comună. Mai dîcă apoi lumea, că nu avem oameni, cari se interesează de binele și prosperarea poporului nostru!

Comedia însă este departe de a se fini. Pertractările în cancelaria föszolgabíráului între partide, de regulă se încep cu Dumneșul Românilor și se finesc cu pîlmuri și arestări.

Venit ieri alaltăieri în mijlocul nostru, aducînd cu sine întreg calabalicul ce posedă, într'o basma de buzunar, ați se plimbă cu 4 cai cumpărați de pe spatele bietului popor. Fie dîs în parantese, la această mărime a dlui Mufti-pașa a contribuit cu deosebire fostul și bine meritatul — sic — pretor, cavalier de Petru Ioanette.

E oare-cum de sine înțeles, că domnul din cestiune vrînd să-și câștige oare-cari titluri la realizarea sublimei ideei de stat maghiar, uresce tot ce e Român și românesc. Așa avem în Câmpeni un notar, care poate are numai singurul defect, că e Român. Un om mai activ și mai diligent, n'a avut cercul Câmpenilor decînd există. Sormanul om, a lucrat ziua și noaptea până-ce a adus cancelaria rămasă în mare disordine de antecesorii sei earăși în bună rînduială, așa încât ați poate trece de model în întreg comitatul.

Föszolgabírául însă, nu încetează a-l șicana, persecuta și a-i face greutăți în împlinirea oficiului seu, numai ca să afle motive de suspendare și în locul lui să numească pe favoritul seu Stary, căruia îi lipsesc ori-ce capacitate de a conduce un oficiu notarial cum se cuvine.

La föszolgabírául acesta numai primarii comunali mai au oare-care trecere, dar' nici acestia toți, ci numai aceia, cari nu sînt în stare a merge pe picioarele lor proprii, vreau să dîc aceia, cari mănăncă din o troacă cu föszolgabírául, sau și mai clar, cari au mână comună în exploatarea poporului, așa de exemplu un Birlea, — care se află în cercetare criminală — și Todea Dumitru, alias Steilinger, dintre mulți alții, — onoare puținelor excepțiuni. Atari oameni simțindu-se mînjiți, ca nu cumva Mufti-pașa să tragă dungă preste socoteala lor, cearcă a-i face toate plăcerile hrînindu-i cei patru cai; toate aceste pe socota poporului.

Se întîmplă, ca un primar să nu fie după placul „atotputernicului”, atunci a pîit-o. D-sa în tot momentul face să se simtă supremația sa prin fel de fel de pedepse. — Așa primarul Costea din Scărișoara, fiind citat în o cauză comună la Vaskoh, unde mergînd fără de concesiunea prealabilă a Măriei Sale, acesta ca să-și resbune pentru transgresiune oficială, a aflat de bine a aduce pe susnumitul cu gendarmii pentru a se rectifica.

Credem de cuviință a observa, că fondurile aceste nu au fost puse la dispozițiunea „Excelenței Sale.” Le administrează consistorul, și aceasta însă numai deocamdată. Red. „Trib.”

E oare-cum de sine înțeles, pentru-ca subalternii se nu rămână îndrăgii șefului, se întrec în producerea acestor fel de specimene.

Așa bună-oară dl. șolgarbăru Vlassa, fost oare-când bun Român, acum însă atât a devenit de servil, încât nu 'i-ar plăce să-i facă cineva complimentul că-i Român. — Acesta ca să-și câștige deplină încredere a superiorului său, și d-sa la rîndul său întrebuințează cu ocaziunea pertractărilor astfel de termeni, cari nu s'ar cuveni în gura unui funcționar.

Un alt domn de pînura aceasta este și practicantul Szemerai Gyula, care 'și-a arogat dreptul de a pămălu pe ori și cine-i place. Un arbitriu mai mare nici în Turcia nu poate să existe.

Așa un țeran în ziua de 21 Iulie a. e. trecînd cu caii încărcăți de fîn pe podul Bistrei, se pomenește deodată cu o provocare din partea susnumitului domn, care se scâlăa în apropierea locului de trecere, ca să ducă un lemn de pe pod, cu care să poată înota prin apă; nesciind însă omul, că ce voește și avînd grabă de a-și împlini afacerile sale, n'a voit să dea ascultare poruncii d-lui practicant. Atunci d-sa, înfuriat ca un adevărat cavaler, sare din apă desbrăcat, și pămălesce pe bietul Rogoz Alexandru, până-i pîrșește sângele.

Aceste sînt fapte, cari au determinat pe Muntenii noștri la emigrare, așa încât istoria Munților la timpul său, va trebui să iee notiță despre această ruptură, ce s'a început cu anul Domnului 1886.

Notator.

Cronica.

O scrisoare a Monarchului nostru către Regele României. Vineri, M. S. Regele României a primit în audiență, la castelul Peș, pe dl. cavaler Heidler-Egereg, înscăinatul de faceri al Austro-Ungariei, care 'i-a remis a scrisoare din partea M. S. Împăratului Austriei, Rege postolic al Ungariei.

Oaspeți austriaci la Regele Carol în Iași. În 24 Septembrie au făcut o scurtă vizită Regelui Carol la Sinaia: M. L. baron Schönfeld, generalii contele Schönfeld, contele Schulenburg și Kovács, însoțiți fiind de colonelii Benda și Saffin. Oaspeții au fost foarte bine primiți din partea Regelui. Regele purtat în onoarea oaspeților insignile decorațiunii „Toison d'or“ și a st. Stefan.

Membri noi ai casei magnaților. În urma propunerii guvernului maghiar, au fost admiși din partea Maiestății Sale a Monarchului de membri ai casei magnaților: comitele suem Isosif Graef, locotenentul-mareșal Ernest Hollán și presidentul de senat în pensiu de la bla din Budapesta Francisc Karap.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna“. În 21 Septembrie (3 Octombrie) a. e. a întemplat constituirea societății de lectură „Andrei Șaguna“ pentru a. 1886/7 sub conducerea directorului seminarial P. O. D. Ioan annia, alegîndu-se de președinte: Dl. prof. sem. emetriu Comșa; vice-președ.: Emilian Popescu, cl. a. III. Redactor al foaiei „Musa“: Aurel Trif, cl. a. III. Notari: Virgil Pop, cl. a. III. Ioan Teculescu, cl. a. II. Cassar: Demetriu pia, cl. a. I. Controlor: Ioan Duma, cl. a. III. Bibliotecar: Alimpu Oprea, cl. a. II. Vice-bibliotecar: Ioan Nicoară, ped. a. I. Membrii în mitet: Isosif Blaga și Stefan Rus, cl. a. III. an Broju și Demetriu Cămpăan, cl. a. II. George Enescu și Nicolau Cărpinișan, cl. a. I. omul Jurca, a. III. George Daniil, ped. a. II.

Sentința în cestiunea stîlpului omunal Nășend s'a pronunțat la 4 Octombrie stilul u. Unul dintre acușai, filosoful absolut Constantin Pop, ne mai fiind prezent, nu a fost decă, ci urmează să fie curentat.

Celalalt, Alexandru Haliță, a fost jucat la 3 săptămîni închisoare și cheltuielile de oces, 60 fl.

Din Cernat se scrie „Gazetei Transilvaniei“ data 22 Septembrie 1886: Sămbătă în 20 l. e. 11 oare a. m. precînd eșiam cu băieții din pală, doi ficioiri Ciangăi din Satu-lung, după-mai întăiu au cutrierat toate ulițele din Satu-lung și Cernat înjurînd și sverlind cu petri după se întălniau, au venit și la scoala noastră, lădu-se după copii cu cuțitele în mână. Parte din băieți, cari încă nu eșiseră din scoală, au înspăimîntat astfel, încât unii de frică au it pe fereastră. După-ce au fost provocați lase în pace băieții, acești ticăloși au început petri a bombarda casa învățătorului V. ancea spărgîndu-i toate ferestrele dela uliță, pîndu-i crucele dela fereastră și dăndu-i poarta u. au intrat în curte, au luat ruduri și un topor, s'au suit în pod să-i omoare nevasta. Învățătorul V. Oancea a fost vulnerat în obraz cu cutul. Numai după-ce s'a adunat multă lume și pă-ce s'a trimis după gendarmi, le-a succedat să pună mîna pe ei. Vom vedea ce va de justiția cu astfel de răsvrîtitori, cari nu de săptămîni se nu omoare, se nu aprindă, se nu jăfuiască pe cineva. Se crede, că pă 3—4 zile vor fi liberați, căci celor dela pîră le pare bine cînd li se întemplă Româor așa ceva. Un lucru destul de trist, dar

adevărat. Cînd ar face Românii astfel de fapte, de bună-seamă, că ar băjbăi foile ungurești de „tolvaj“ „vad oláh“ ș. a.

Deputatul dietal al Ocnei-Sibiului Ladislau Korizmic a murit în 5 l. e. în comuna Tétény în etate de 70 ani.

Focuri. În noaptea zilei de 5 ale c. a izbucnit un foc în comuna Omlaș, care în curînd a prefăcut în cenușă edificiile, grăul și fînul alor 14 economi. Așezările au fost puțin, ear' paguba se urcă la 6000 fl. În Sebeșul-Săsesc a ars coperișul casei proprietarului Ioan Ursu, în Șinaveche au ars obiectele alor 3 economi, cauzînd o pagubă de 2700 fl.

Holera. În Budapesta s'au îmbolnăvit în cele din urmă 24 oare 7 și au murit 3. În Seghedin s'au îmbolnăvit de holera din 5 pînă în 6 Octombrie 28 indiviți, din cari au murit 7. Din pricina aceasta a docis magistratul să se amîne țîrgul ce era să se țînă în 8 Octombrie. În Soroksár au murit două persoane de holera nostras.

Despre un transport de bivoli din Transilvania la Neapol înainte de asta cu 102 de ani scrie Sieb.-Deut.-Tageblatt următoarele:

În 28 Ianuarie 1784 a adresat împăratul Iosif contelui Eszterházy următoarea scrisoare: „Iubite conte Eszterházy! Într-o afacere deosebită dar' nu prea importantă V' scriu următoarele șiruri, spre a V' însărcina, a trimite baronului Bruckenthal din Transilvania următorul mandat:

„Regele de Neapol a audiat dela mine, că se află în Transilvania un soi de bivoli, așa de tot diferiți de cei de comun negri, și cari deși nu sînt chiar de tot albi, totuși sînt albeți. Dînsul ar dori, ca prin transportarea unor vaci și tauri, ba chiar și viței din acest soi de bivoli în Neapol, să-i poată sporii și crește acolo.

„Veți scrie baronului Bruckenthal despre acestea, și îl veți ruga în numele meu, ca să cerce a căpăta vre-o câteva vaci, vre-o cațiva tauri și viței din acel soi de bivoli, și a forma din acestia un transport, care în timp bun să 'mi-l poată trimite la Fiume, de unde apoi îi voi duce cu naia la Manfredonia și de acolo la Neapol. Spre îngrijirea acestor animale ar fi de lipsă să se alăture transportului nescari oameni, cărora le voi trimite eu un conducător la Fiume.

„Ce se ține de spesele acestui transport, are să mă informeze baronul Bruckenthal la timpul său, apoi le voi retrimită imediat. Ear' de cumva bivoli de soiul acesta nu se vor mai afla îndestul, atunci să-mi raporteze mie baronul Bruckenthal la timpul său despre aceasta, ca să pot trimite scire regelui de Neapol. Pisa, în 28 Ianuarie 1784. Iosif m. p.“

Baronul Bruckenthal a și efectuat la timp porunca Împăratului său. În 20 Maiu s'au trimis din Transilvania 2 tauri albi de bivoli și 6 bivolițe albe, mai întăiu la guvernorul din Görz, apoi spre Trieste. Minătorii bivoliilor au fost doi Români cu numele Aron Avrișan și Matei Naneș; nobilul Antoniu Galfalvi a fost conducătorul transportului. Acest din urmă primia o leafă de 1 fl. la zi, ear' minătorii unul câte 15 fl. la lună. În mijlocul lui Septembrie a ajuns transportul în pace la Neapol; unul dintre minători, și anume Matei Naneș însă a murit în urma unei boale cîștigate încă în drumul spre Neapol. Sermanului 'i-s'a potrivit proverbul: „Să vezi Neapolul și apoi să mori“. În luna lui Octombrie al celui an au sosit ceilalți doi earăși în patrie. Spesele cauzate din pricina transportului pînă la Trieste au fost 215 fl. 53 cr. Plata minătorilor și a conducătorului s'a urecat la 119 fl.

Alegerea de învățător în Retisdorf. Ni se scrie din Retisdorf cu data de 23 Septembrie v.: „În 22 l. e. v. s'a sîvrîșit alegerea de învățător la scoala română gr.-or. din comuna noastră sub presiul dlui administrator pșec Demetriu Moldovan. A intrunit, dintre doi candidați Zosim Bucurșter și Isăia Cociș, majoritatea voturilor Zosim Bucurșter. El este omul durerilor noastre și sperăm, că va fi și întărit din partea măriiului consistor“.

Un alegător.

Adunarea generală a societății pentru cultura și literatura română în Bucovina. Comitetul societății pentru cultura și literatura română în Bucovina a decis, conform cu §§-ii 13 și 20, p. 2 din statute, ca să se țînă adunarea generală în Cernăuți Mercuri în 1/13 Octombrie 1886 la 10 oare dimineața în localitățile societății. Programul adunării va fi precum urmează: 1. Raportul comitetului despre lucrările sale în anul 1885; 2. Raportul revisorilor despre cercetarea socotelilor anului 1885; 3. Raportul comitetului privitor la modificarea statutelor; 4. Încuviințarea bugetului societății pe anul 1887; 5. Discursuri și propuneri privitoare la interesele societății; 6. Alegerea a 6 membri ai comitetului conform §-ului 14 p. 1 și §-ului 18; 7. Alegerea comisiei de 3 membri spre cercetarea socotelilor anului 1886 conform §-ului 14, p. 6. Cernăuți, în 18/30 Septembrie 1886. Miron M. Calinescu, vice-președinte. Calistrat Coca, secretar.

Expozițiunea din Craiova. „Telegraful“ din București 'i-se împărtășește, că expozițiunea din Craiova a Cooperatorilor din țeară s'a aminat pentru 1 Maiu 1887, după cererea unanimă a consiliului general și a comitetului executiv de inițiativă privată al expozițiunii din Craiova. S'au luat măsuri serioase pentru asigurarea produselor trimise de exponanți a se conserva pînă la această nouă

dată de deschidere. Locul expozițiunii se construiesc cu activitate și va fi terminat în toamna aceasta.

Exportul grînelor române. „Telegraful“ din București 'i-se scrie din Odesa, că exportul făinei pentru Italia și Marsilia merge foarte bine de un timp încoace. Numai pentru Turcia au plecat trei vapoare și patru vase încărcate cu făină. Deasemenea comerțul cu grîne s'a animat mult. Multe transporturi din Podolia, Basarabia și Herzon au sosit acolo. Căsele de export se plîng însă de umezeala bucatelor. Pentru a se repara rîul, dl. Wiscrebențeff a și construit o fabrică pentru uscarea grînelor.

Papa părăsește Italia. Corespondentul din Vatican al diarului „Poll. Corr.“ din Viena scrie că în urma multelor manifestații anticlericale din Italia, secretariatul papal va protesta prin nunții atașați diferitelor guverne. Cu toată blîndețea și pofta de împaciuire a Papei, se ivesce earăși cestiunea, că Papa voește a părăsi Italia.

Manopol de tutun în Rusia. Începînd cu 1 Ianuarie 1887 se va introduce în Rusia monopolul de tutun.

Regele Adalbert de Saxonia, care sosisse ieri dimineața la 9 oare ca oaspele Monarchului notru în Viena, a fost primit cu toate onorurile obicnuite. La gară a fost întîmpinat de Maiestatea Sa Monarchul nostru, apoi de o companie de onoare cu stîndardul desvîlit. La 3 oare după amăzi au plecat ambii Monarhi spre Stiria.

Erupțiune vulcanică. O depeșă din Melbourne anunță, că pe insula Niapu, aparținătoare grupei de insule Tonga s'a întemplat o erupțiune vulcanică. Insula e acoperită mai mult de jumătate cu cenușă. Un vapor a fost trimis ca să dea ajutor locuitorilor susnumitei insule.

Din Selagi.

Simleul-Selagiului, 26 Sept. v. 1886.

1. Un despărțiment model al „Asociațiunii transilvane“. 2. A VI-a adunare generală a „Reuniunii femeilor române selăgene“. 3. Banchet. Bal.

1.

Nu acum pentru prima oară am luat peana la mână, și nu odată am făcut cunoscut cetitorilor acestui prețit organ, bucuria sau durerile, mișcămintele culturale sau alte întemplări demne de imitat din frumosul Selagi.

Dic, nu odată am scris; dar' mărturisesc sincer, că nici cînd nu am făcut-o aceasta cu atîta bucurie ca și chiar astăzi.

Și poate să aibă cineva mai mare bucurie, și poate inima unui Român adevărat, să rămână nemișcată atunci cînd vede, că Româniea dintr'un țînt românesc face pași siguri și înaintea pe zi ce merge tot mai bine pe terenul cultural, care singur îi mai stă la dispoziție? Eu cred, că nu poate să existe un Român, care să nu se bucure de aceasta și să nu-și dică în inima sa: „Doamne ajută-le!“

Întru adevăr trebuie să te bucuri în vederea activității ce a arătat, și a diligenței cu ce s'a ocupat despărțimentul XI (selagian) al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ de afacerile lui încredințate, țînînd a ajutarea înaintarea culturii poporului nostru și a învățămîntului din Selagi.

În 30 August a. e. își țînă despărțimentul XI al „Asociațiunii transilvane“ adunarea sa generală în comuna T.-Santău, unde se țînă totodată și adunarea generală a „Reuniunii femeilor române selăgene.“

Conform programei statorice, la oarele 10 a. m. după serviciul divin reverendis. dn Alimpu Barboleviciu, vicarul Silvaniei și directorul despărțimentului, acest factor însemnat și patron al culturii și științei, deschide în localitatea destinată pentru țînerea adunării și în prezența unui public numeros din toate stratele societății române, ședința prin o cuvîntare rostită cu îndătinată-i elocuență, arătînd și explicînd însemnătatea cea mare, ce o are cultura și literatura în viața popoarelor, provocînd pe membri a conlucra cu toții la ajungerea scopului despărțimentului.

Vorbirea de deschidere a d-lui director e următoarea:

„Prea onorată adunare!

„Fiecare secol își are meritele și demeritele, sau virtuțile și scăderile sale. Un merit principal al secolului present este, că a emancipat omul nu numai în corp, ci și în spirit; pentru-că a rupt nu numai lanțurile secolare, cari îl legau pe om, — care este chipul și asemănarea Creatorului — de glia pămîntului, ci a rupt și legăturile spiritului omenesc, prin cari era deținut în regiunea întunecoasă a nesciinței.

„Operațiunea aceasta salvatoare de genul omenesc din sclăvie dejositoare de demnitatea omului a îndeplinit-o genul evului nostru prin cultură. Cultură au avut multe din popoarele evului vechiu și mediu. Au excelat în cultură Grecii și Romanii, așa încât cultura lor depusă în operele clasice și astăzi ne servește de model. Însă cultura lor a fost unilaterală, pentru-că au cultivat numai ingeniu, dar' inima — nu. Dar' și cultura în știință a fost domeniu exclusiv al claselor privilegiate, pînă-cînd masa omenimei cea mare era cu deadinsul refînută în întunerecul nesciinței și era exploatată într'un mod avilitor de demnitatea omenescă, prin clasa cea puternică și privilegiată.

„Ce efect produce sufletul în corpul cel compact fizic; tocmai asemenea rezultate a avut

și are spiritul culturii în corpul cel moral al omenimei și al popoarelor; așa cît, precum un corp fizic numai pînă atunci e sănătos și viu pînă cînd e pîtruns de operațiunea sufletului în toate mădularile sale, așa cît, dacă cutare membru nu-și trage viața vitală dela puterea sufletului, se lănceșează și amorțescă cu înecul și trage după sine perirea întregului corp fizic — așa și corpul cel moral al popoarelor numai atunci e compact și sănătos, dacă toate mădularile aceluia sînt pîtrunse de spiritul civilizațiunii și al culturii.

„Document învederat ne este soarta popoarelor antice, noue păstrată prin paginile istoriei, că deși unele au avut clasă cultă; deși au transpus posterității literatura clasică; deși domnia lor au lătit-o și întărit-o preste ale popoare pînă la un timp, prin așcutitul sabiei: totuși înecul cu înecul au decădut și au dispărut din numărul popoarelor, așa cît, numai numele li-au rămas scrise pe paginile istoriei cu litere de doliu. — Deci meritul evului nostru este: că a decretat așa dicînd terenul culturii și al științei de terenul comun pentru toți membrii, pentru toate treptele națiunilor, și a eșis de o necesitate imperativă pentru înflorirea și subsistența popoarelor și cultura inimei, nu numai a ingeniului.

„Spiritul cultural al secolului nostru a desființat nu numai iobăgia trupească, ci și cea sufletească; pentru-că el a desemnăat loc pentru pruncu țeranului fost iobagiu, — pe banca scoalei și a culturii lîngă domnișorul eșit din tulpina aristocratică. El a pîtruns prin lumina sa cea binefăcătoare, nu numai în palatele cele pompoase ale familiilor privilegiate, ci și în colibe scunde ale țeranului. Meritul spiritului culturii este și înfrățirea și apropierea tuturor păturilor societății omenesci, unindu-le pre acelea prin lumina și focularul comun al culturii; pentru-că impresiunile făcute asupra spiritului și inimei omenesci în etatea fragedă a prunciei și a junetei, e permanentă pentru întreaga carieră a vieții. Cultura, prin scoală, ivesce indiviți singuratici din toate treptele societății, ivesce familiile, ivesce și înfrățescă națiunile; ear' unde este unire, acolo este și tăria în contra desastrelor.

(Va urma.)

Bibliografie.

Etymologicum Magnum Romaniae. Dicționarul limbei istorice și poporane a Românilor. Lucrat după dorița și cu cheltuiala M. S. Regelui Carol I, sub auspiciile Academiei române, de B. Petricicu-Hașdeu, membru al Academiei române, etc. etc. — Fascioara III. Aflu — Aleam. București, 1886.

Pravoslavia română față cu dreapta credință română în vara anului 1886. De Dr. Nerset Marianu. Cernăuți, 1886.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Budapesta, 7 Octombrie n. Astăzi înainte de amăzi s'a întemplat duelul cu sabiă între Komjathy și Christen. Christen a primit olovitură mare preste obraz, ear' Komjathy a rămas neatins. Cu duelul acesta se crede afacerea aplanată.

Budapesta, 7 Octombrie n. Casa deputaților. Proiectul de bancă. Hegedüs recomandă primirea proiectului, căci impune considerări valuta neregulară. Helfy propune să facă guvernul pregătiri prin proiecte de rezoluțiune pentru înființarea unei bănci de sine stătătoare. Ministrul de finanțe ia cuvîntul.

Madrid, 7 Octombrie n. Ministrul de războiu și ministrul de marină au dimisionat. În urma acesteia e crisă în minister. Sentința de moarte a insurgenților condamnați s'a schimbat în închisoare pe viață. Starea de asediu s'a desființat.

Sofia, 7 Octombrie n. Kaulbars a plecat din Orhanie la Vratza, unde e un puternic partid rusofil. Circulează fama, că Kaulbars își va întrerupe călătoria și va pleca înapoi în Rusia. Regenta bulgară a decis să se țînă alegerile pentru Sobrania cea mare în 11 Octombrie.

Șumla, 7 Octombrie n. Trei coloneli ai garnisoanei de aici au trimis o depeșă ministrului de războiu, în care cer punerea pe picior liber a ofițerilor deținuti.

Ruseinc, 7 Octombrie n. Kaulbars apretins dela comandantul maiorul Filoff punerea pe picior liber a ofițerilor. Filoff a respins pretensiunea. Afacerea face mult sânge rîu. Regenta Bulgariei voiesce a face cunoscut aceasta puterilor signatare printr'o notă specială.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Aurel Popa.

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiu, sub responsabilitatea lui Michail Gerula.